

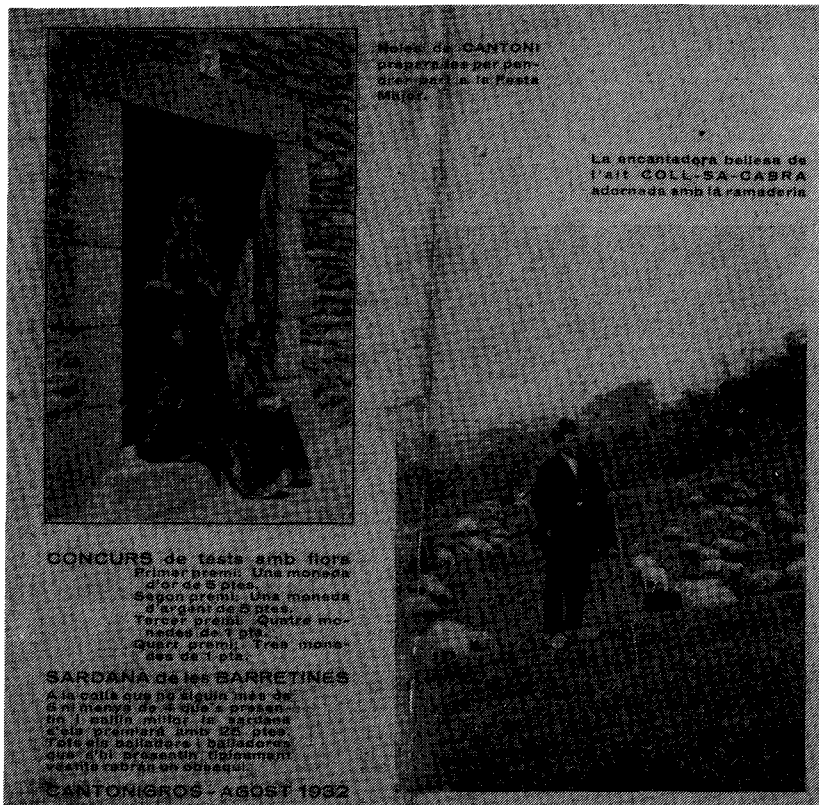
Al dia de la festa major, a l'hora de dinar, es començava amb un plat de sopa amb mandonguilles, «pilotilles», que en diem nosaltres. Diguem abans que aquell dia la taula era ben parada amb tovalles de lli, que no havien servit des de l'any passat i també plats i sopera florejats i culleres i forquilles noves, encara que de fusta, que les guardaven per aquesta diada. Era una taula ben parada i allargassada al mig de la sala, que al dia abans la mestressa havia netejat i esteranyinat. Tot plegat donava un to de festa que omplia l'esperit de gaubança i la boca de saliva. Però continuant amb les viandes direm que després de la sopa venia la carn d'olla, on no hi faltava res: pilota, garro, llonganissa negra i menuts d'ànec amb col blanca. Darrera d'aquest plat venia el xai amb «xamfaina», i després l'oca i darrerament l'ànec amb peres. No hi faltaven les bones postres: galetes, a voltes coca ensucrada, raïm, meló; vi bo i aiguardent (anis), café i quan es van començar a conèixer els licors al café s'hi tirava un raquet de ron. Tot plegat, Déu n'hi do!

A la tarda els joves de seguida corrien a divertir-se i els grans es quedaven a fer petar la xerrada amb els convidats, que moltes vegades no solien sortir, també ho aprofitaven per ensenyar-los el graner, el bestiar i les terres.

Una parada molt merescuda i aprofitada a la vida del sacrificat pagès.

Felices o enyorades recordances.

Jordi SANGLAS

COL·LABORACIONS

Panoràmiques de Tavertet

«LA ROCA LLARGA»

Roca llarga de l'Abenc, cimera més alta de Tavertet (1185 m.), talaia constant, que des de la foscor dels temps remots esguardes les muntanyes, el mar i al infinit; tu has albirat els primers vaixells solcar les aigües del Mediterrà; tu has vist coronar un sens fi de turons i serralades amb ermites i santuaris a honor de la Verge Maria i d'una munió de Sants: Montserrat, Núria, Cabrera, La Salut, El Far, El Coll, Sant Segimon, Sant Miquel de Solterra, Sant Corneli. Veus co-

brir amb blanc mantell, any rera any, les majestuoses muntanyes del Canigó, Puigmal, el Cadí, Pedraforca i el Montseny per les neus primerenques. Tens la valentia d'estavellar l'huracà quan de llevant embesteix furiós i bramulant sobre el teu front. Els llampecs que en dies de tempesta brunzeixen pels teus etorns no gosen tocar-te i no t'aturdeix ni t'esllavissa l'esgarrifós retronny del tro.

Atrevida goses allargar el teu cap esvelt per damunt el Pla Boi-

xer, volent deleitar-te mirant les aigües del riu Ter, quan, calmoses, fan via vers el Mediterrà, i els esbogerrats rierols que els dies de pluges s'hi escorren tot saltironant. Et miraves els bous forçuts que, amb la seva calma natural, arrossegaven l'arada capgirant les terres per colgar les llavors sembrades amb esperança pel pagès colrat que vivia a les fondolades, i els segadors xops de suor que amb afany, recollien les rosses viandes.

Molt sovint has rebut la visita

dels aligots, esparvers i guineus que, atents, posats sobre les teves espatlles, esguarden famolencs la presa per poder omplir els seus ventres buits i satisfer la seva fam insaciable.

Quan l'home feia vida a les coves i balmes, més d'un cop deuries haver donat aixopluc a alguna família tremolenca i errant.

També has contemplat al llarg del temps com a les carenes i

pendissos s'hi vestien masies, les valls i solanes eren rompudes i hi apareixien les fructuoses feixes on hi groguejava la xeixa, des de la plana de Vic fins a Girona i les del Montseny fins tot Collsacabra.

Més ai! La teva calma és acabada; ja no ets lliure; fins a tu han fet arribar el ciment els homes del catastre i amb ell han embrutat la teva testa per poder mirar millor per damunt de les cingleres, no fos cas que un tros de món s'escapés del teu alcanç.

Ja no són els homes d'altres temps que buscaven en tu generosa guarida, sinó els que amb l'estrident xerrac han escapçat o aterrat els frondosos faigs que et feien costat i ombra. El bromolenc tractor amb la seva potent excavadora fins ha esgarrapat els teus peus mentre estovava les teves terres verges circumdants a fi que poguessin criar millors pastures.

T'has lliurat dels estralls dels elements, però no, de l'home modern que, amb les forçudes màquines remou planes i muntanyes. Què hi farem? És el progrés!

Creador de realitats materials, però destructor de béns espirituals, sempre enyorats.

Jordi SANGLAS

EL TRESOR DE L'OM

En Ramon era el vuitè fill del moliner de Rupit. Cepat i quasi quadrat com el seu pare, en Pere, entremaliat, despert com una fura, tenia un xic de rebel·lia perquè era més «marrà» que el «marrà» de la Sala, el mascle del ramat de la casa pairal dels Vaquer de Rupit.

Per entretenir adequadament el seu frenètic coratge, son pare va creure convenient portar-lo a casa d'un seu cunyat que no vivia gaire lluny, i així alternés les hores de classe que donava el Sr. Paulino, amb la guarda de les

vaques de la casa de son oncle Joan de Casadevall. La «Casadevall» és una masia, no molt gran que, rosta sobre el cingle on es despenya la riera de Rupit. El cingle de «Sallent».

Faig un incís o una disgregació del tema que importa, per tal de fer una observació que sempre m'ha preocupat. Es troba el salt de la riera de Rupit, a mitja hora de camí del poble, i també hi ha un altre salt de la riera de Sant Privat d'en Bas, que porten a la confusió. La deducció més lògica és, que «Sallent» vulgàriament dir

«salt» en primitiu català. Això explicaria el que dos accidents geogràfics dins la mateixa trencada geològica portin un mateix nom de «Sallent».

Doncs bé. Ja tenim en Ramon, que a les estones que l'hi deixaven lliures les hores de classe de Rupit, i als dies de festa després de la missa matinal, sortia amb les vaques cap a la pastura pels prats de la rodalia de la «Casadevall».

Un dia d'hivern que el fred es feia sentir, que la gelada matinal platejava l'herba renadiua, cer-